

שנת הלימודים תשע"א 2010-2011

סמסטר א': קורס 290.3090

סמסטר ב': קורס 290.3131

מיומנויות טיפול - שנה ג'

מרכזת הקורס: גבי אורלי אדלמן.
מרצים: ד"ר מיכל גרנות, גבי עירית דלל, מר דן פרידלנדר, גבי קרול רביד.

תיאור הקורס:

הקורס מהווה המשך לקורסי מיומנויות בין-אישיות משנים א' וב'. מטרתו לסייע לסטודנטים להכיר ולפתח יכולות ומיומנויות אישיות ובין-אישיות מתקדמות הנדרשות במפגש המקצועי עם חולים, משפחותיהם, מדריכים קליניים ואנשי צוות אחרים. הקורס ילווה את המפגש של הסטודנט עם תהליכים אישיים המתעוררים בו בעקבות המפגש עם גורמים אלו. תהליכים אלו יעובדו בתהליך הקבוצתי בכתה. בקורס יושם דגש על תהליכי ההתפתחות המקצועית של המשתתפים בקבוצה, על יכולתם לנתח מפגשים/אירועים מנקודת מבט אישית, מקצועית ותיאורטית ולהביע זאת בדיונים המשותפים בכתה ובכלים של כתיבה מדעית. לאורך השנה, יושם דגש לתהליך הקבוצתי באמצעות עיבוד תהליכים מקבילים, סימולציות, קבלה ונתינת משוב ועיבוד המתרחש בקבוצה כמראה לתהליכים בשדה הקליני.

במהלך השנה יידנו בקורס הנושאים הבאים:

1. גבולות- (אסרטיביות, ניצול, מניפולציה, מגע, מיניות, אהבה, משיכה והתנגדות)
2. תגובות רגשיות/נפשיות
3. תקווה/חוסר תקווה
4. שימוש במנגנוני הגנה
5. הומור
6. גועל
7. אלימות
8. הזדהות
9. פרטיות – (מציצנות, חודרנות)
10. אתיקה - (זכות החולה לדעת)
11. רב-תרבותיות
12. שיפוטיות- (סלחנות, תיוג, חמלה, סטיגמה או סטריאוטיפ)
13. מצבי משבר
14. החולה הדחוי או המועדף
15. משמעות המחלה (נרטיבים של מחלה והבניה חברתית של בריאות וחולי)
16. אובדן – (מוות, פרידה, אבל)
17. מעברים בחיים
18. בישור בשורה רעה
19. עבודה עם צוות

הנושאים הללו יידונו בהקשר למפגשים של הסטודנט עם מטופלים ועם משפחותיהם ועם הצוות המטפל בהתנסויות הקליניות. הדיון בכיתה יתייחס להיבטים תוך אישיים ובין אישיים ולמיומנויות תקשורת בקשר הטיפולי.

מטלות הקורס

- כל סטודנט יציג בפני הקבוצה מצגת (כ-20 דקות) העוסקת באירוע שהתקיים בהתנסות על פי אחד מהנושאים שברשימה המופיעה בסילבוס. המצגת תוצג בשקופיות ממוחשבות (PowerPoint) ותכלול תיאור קצר של מפגש משמעותי שהסטודנט היה שותף לה תוך ניתוח התהליך האישי והמקצועי וסקירת ההיבטים התיאורטיים של הנושא. יש לבסס את המצגת על שני מאמרים המתייחסים הן לנושא והן למפגש. **המאמרים יהיו מכתבי עת בני שיפוט.**
- בתחילת הסמסטר יקבעו הנושאים שיוצגו על-ידי כל סטודנט וייקבעו תאריכי ההצגה לאורך השנה (יתכנו שינויים בתאריכים בהתאם לתהליך הכינתת).
- טיוטת המצגת תוגש למנחה הקבוצה בדוא"ל **שבועיים לפני הצגת הנושא בכתה** וינתן משוב מהמנחה לקראת ההצגה בכתה שיאפשר לסטודנט להתכונן טוב יותר להצגה בכיתה.
- שלושה שבועות מיום ההצגה בכתה ולאחר קבלת משוב מהמנחה ומהקבוצה ולאחר תהליך של דיון בקבוצה, הסטודנט יגיש בכתב עבודה מסכמת של הנושא שהציג, ובו תהיה העמקה נוספת של ההיבטים התיאורטיים ועיבוד של התהליך האישי (ראה הנחיות לכתיבת העבודה בנספח מס 1).
- בסוף השנה הסטודנט יגיש עבודה מסכמת שתתמקד בתהליך ההתפתחות והגדילה המקצועית. בעבודה זו ינתח את התהליכים שעלו בכתה לאורך השנה תוך התייחסות למימד האישי אותו בחר הסטודנט כמוקד או כתמה לניתוח תהליכי ההתפתחות המקצועית (ראה הנחיות לכתיבת העבודה בנספח מס 2).

הרכב הציון בקורס

- השתתפות פעילה בכתה לאורך השנה - 10%
- הכנת המצגת והגשתה בכתה - 30%
- הגשת העבודה בהתבסס על המצגת - 30%
- עבודה מסכמת - 30%

ציון עובר בקורס: 60 (הציון שנתי ויכלול את המרכיבים הנ"ל). *במקרים מיוחדים, בהם הסטודנט ילמד סמסטר אחד בלבד, הציון של סמסטר אי יורכב באופן הבא: 90% מצגת ו-10% השתתפות פעילה

קורס זה נחשב כחלק מההתנסות הקלינית והנוכחות בו הינה חובה. סטודנט שיעדר למעלה מ- 20% מהשיעורים בכל סמסטר לא יסיים את הקורס.

רשימת מקורות

הערה: ליד כל פריט ביבליוגרפי מצוין תחום התוכן המרכזי בו הוא עוסק.

יובל, י. (2001). סערת נפש. תל-אביב: קשת. **סיפורים מחדר הטיפול.**

מעוז, ב., רבין, ס., כץ, ח., ומטלון, א. (2004). החולה, הרופא ומה שביניהם: הגישה הבינאישית ברפואה. תל-אביב: רמות. **היבטים ביחסי רופא-חולה.**

גולדשטיין, ע. (2005). רגש, מגע, קשר: מחשבות על חיי הנפש. תל-אביב: מטר.

פרידמן, מ. (2002). מי רוצה לדעת. זמן הרפואה, 7, 34-39. **בישור בשורה רעה.**

אמיר, מ. (2005). נמלטים על נפשים: תגובות של אנשי מקצוע כלפי חולים בסרטן. **שיחות, כרך י"ט, חוברת 2, 185-188. התמודדות עם מחלה**

Baile, W. F., Buckman, R., Lenzi, R., Glober, G., Beale, E. A., & Kudelka, A. P. (2000). SPIKES - A six-step protocol for delivering bad news: Application to the patient with cancer. *The Oncologist*, 5, 302-311. **בישור בשורה רעה**

Orlanger, J.S. (1998). Sweeping away stereotypes. *Nursing*, 98, 61-62. **הימנעות מתינוג**

DelVecchio Good, M. J., & Good, B. J. (2000). Clinical narratives and the study of contemporary doctor-patient relationships. In G. L. Albrecht, R. Fitzpatrick, & S. C. Scrimshaw (Eds.), *Handbook of social studies in health and medicine* (pp.243-258). London: Sage. **יחסי רופא-חולה על-פי הגישה הנרטיבית**

Eberhardt, T. L., & Ptacek, J. T. (2001). I'm afraid I have something bad to tell you: Breaking bad news from the perspective of the giver. *Journal of applied Social Psychology*, 31(2), 246-273. **בישור בשורה רעה**

Elson, M. (2001). Silence, its use and abuse: A view from self psychology. *Clinical Social Work Journal*, 29, 351-360. **שתיקות במפגש הטיפולי ומשמעויותיהן השונות**

Gillotti, C. M. (2003). Medical disclosure and decision-making: Excavating the complexities of physician-patient exchange. In T. L. Thompson, A. M. Dorsey, K. I. Miller, & R. Parrott (Eds.), *Handbook of health communication* (pp. 163-181). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum. **חשיפת נושאים רגישים במפגש רופא-חולה**

Hamilton, N. G. (1990). The containing function and the analyst's projective identification. *International Journal of Psychoanalysis*, 71, 445-453. **הכלה אופטימאלית בידי הדמות המטפלת וכשלונות בהכלה**

Khan, M. M. R. (1963). Silence as communication. In M. M. R. Khan, *The Privacy of the Self* (pp. 168-180). New York: International Universities Press. **שתיקה כדרך תקשורת**

Kleinman, A., & Seeman, D. (2000). Personal experience of illness. In G. L. Albrecht, R. Fitzpatrick, & S. C. Scrimshaw (Eds.), *Handbook of social studies in health and medicine* (pp.230-242). London: Sage. **נרטיבים של מחלה**

Angs R. J. (1975). The therapeutic relationship and deviations in technique. *International Journal of Psychoanalytic Psychotherapy*, 4, 106-141.

גבולות במפגש הטיפולי וחריגות מגבולות נוקשים כדי לשמור על הומניות ואמפטיה

Mead, N., & Bower, P. (2000). Patient-centeredness: a conceptual framework and review of the empirical literature. *Social Science & Medicine*, 51, 1087-1110.

יחסים ממוקדים במטופל – הגדרות וסקירת הידע בתחום

Potter, S. J., & McKinlay, J. B. (2005). From a relationship to encounter: An examination of longitudinal and lateral dimensions in the doctor-patient relationship. *Social Science & Medicine*, 61, 465-479. **יחסי רופא-חולה בהיבט התפתחותי של המושגים**

Roter, D., & McNeilis, K. S. (2003). The nature of the therapeutic relationship and the assessment of its discourse in routine medical visits. In T. L. Thompson, A. M. Dorsey, K. I. Miller, & R. Parrott (Eds.), *Handbook of health communication* (pp. 121-140). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum. **גישות להערכת יחסים טיפוליים ברפואה**

Sharf, B. F., & Vanderford, M. L. (2003). Illness narratives and the social construction of health. In T. L. Thompson, A. M. Dorsey, K. I. Miller, & R. Parrott (Eds.), *Handbook of health communication* (pp. 6-34). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.

נרטיבים של מחלה והבניה חברתית של בריאות

Street, R. L. Jr. (2003). Communication in medical encounters: An ecological perspective. In T. L. Thompson, A. M. Dorsey, K. I. Miller, & R. Parrott (Eds.), *Handbook of health communication* (pp. 63-89). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.

היבטים אקולוגיים (קונטקסטואלים) של תקשורת במפגשים רפואיים

נספח מספח 1 – עבודה המתבססת על המצגת בכתה ניתוח נושא תיאורטי תוך ניתוח מפגש משמעותי בקליניקה

- (1) תיאור המושג התיאורטי – המשגה והעמקה תיאורטית של הנושא הנבחר או זווית מסוימת מנושא הנבחר) תוך שימוש במאמרים שהוצגו בפני הכיתה וכן על-ידי מאמר נוסף אותו יאתר הסטודנט/ית בעקבות הדיון בכיתה.
- (2) תיאור המפגש או האינטראקציה
- (3) דיון-ניתוח המפגש תוך התייחסות מקבילה הן להיבט התיאורטי של הנושא הנבחר והן לתהליך האישי תוך ניתוח המחשבות, הרגשות והתנהגויות של השותפים למפגש.
- (4) מתן רציונל לבחירת הנושא התיאורטי תוך שימת דגש גם על ההיבט האישי בבחירת הנושא
- (5) העבודה תוגש לפי כללי כתיבה אקדמית ואזכור מקורות ביבליוגרפים יהיה לפי הנחיות APA.
- (6) היקף העבודה לא יעלה על 5 עמודים מודפסים ברווח כפול גודל 12 שוליים צדדיים ועליונים ברוחב 2.5 ס"מ (לא כולל עמוד שער, נספחים ורשימה ביבליוגרפית).

נספח מס 2 – עבודה מסכמת תהליך עיצוב הזהות המקצועית

מטרת העבודה לסקור ולנתח את תהליך הצמיחה המקצועית והאישית תוך התייחסות לתהליכים האישיים אותם עבר הסטודנט לאורך ההתנסויות הקליניות ובכיתה. בעבודה יש לציין שלוש נקודות ציון משמעותיות שהשפיעו (באופן שלילי או חיובי) על התפתחות האישית כאיש מקצוע.

1. ציין/י בקצרה שלושה ציוני דרך משמעותיים שהיו לך במהלך עבודתך בקליניקה או בכתה. תארו/י במה זה היה משמעותי וכיצד זה הוסיף/שינה את אופן ההתבוננות שלך לגבי המקצוע
2. נתח/י כיצד נקודות ציון אלו (לדוגמא: מפגש עם מטופל, צוות, מדריך, משפחת המטופל, התהליך הקבוצתי בקורס, המצגות והתכנים שעלו לאורך השנה) השפיעו ותרמו לזהותך המקצועית שלך כיום.
3. הדיון התיאורטי בסעיפים 1-3 יתבסס על שני מאמרים הקשורים לעיצוב הזהות המקצועית כאיש טיפול בבריאות (לא בהכרח רק בתחום הסיעוד)
4. יש להשתמש במאמרים מכתבי עת עדכניים ובני שיפוט.
5. העבודה תוגש לפי כללי כתיבה אקדמית לפי הנחיות APA.
6. היקף העבודה לא יעלה על 3 עמודים מודפסים ברווח כפול, (לא כולל עמוד שער, נספחים ורשימה ביבליוגרפית). גודל 12 שוליים צדדיים ועליונים ברוחב 2.5 ס"מ

בשתי העבודות:

- יש לצרף את המאמרים או הפרקים המאוזכרים בעבודה כנספים.

כל העבודות יוגשו ישירות למרצים בדואר אלקטרוני או בכל דרך שיתואם בין המרצה לסטודנטים שלו.